

Az oktatás és a képzés helye, szerepe a Magyar Honvédegeszségügy stratégiai koncepciójában

Dr. Fűrész József orvosezredes, PhD., egyetemi magántanár,
Prof. Dr. Hideg János ny. orvosvezérőrnagy, DSc.,
Dr. Svéd László orvosvezérőrnagy,
Prof. Dr. Vámos László ny. orvosvezérőrnagy, DSc.

*Kulcsszavak: védelem egészségügy, oktatás, képzés, továbbképzés,
Védelem Egészségügyi Intézet*

A Magyar Honvédség, a szövetségi viszonyok, és a magyar oktatási rendszer változásai, a megváltozott követelményrendszer határozott változtatásokat igényel a felső-, a közép- és az alafokú katona és katasztrófa – egészségügyi oktatásban és a kiképzésben. A közlemény a honvédegeszségügy főbb feladatrendszerének bemutatása után áttekintést ad az oktatás jelenlegi rendszeréről és elemzi a reform kapcsán kialakítandó oktatási rendszer szervezeti és tartalmi követelményrendszerét. Határozott igényként fogalmazza meg egy, a magyar felső és középfokú oktatási rendszerbe integrált, az oktatás és a kutatás egységét megvalósító, akkreditált, a „megrendelő” elvi igényeit figyelembe vevő, de autonóm oktatási rendszer kialakítását, amelynek jellemzője a vertikális harmonizáltság, a moduláris, ezért bővíthető és átjárható szerkezet.

A honvédegeszségügy előtt álló feladatok a stratégiai koncepció tükrében

A MH egészségügyi szolgálata speciális helyzetet foglal el a magyar társadalmon belül. Békében az egészségügyi szolgálat legfontosabb feladata, hogy a Magyar Honvédség (és család)tagjai részére betegségmegelőző, gyógyító, gondozó és rehabilitációs tevékenységet folytasson, a tudomány adta lehetőségek szerinti legmagasabb szinten. Ugyanakkor a honvédegeszségügy a magyar egészségügy része, amely a speciális katonae geszségügyi feladatain túl, részt vesz

az egészségügyi ellátási rendszerben. Speciális helyzeténél fogva kiemelt jelentősége van a sürgősségi betegellátási rendszeren belül. Az elmúlt években további feladatként jelentek meg a béketeremtő, békefenntartó és a humanitárius feladatokban való részvétellel járó feladatok. További feladata a katasztrófák egészségügyi felszámolásában való részvétel és a minősített helyzetek egészségügyi biztosítása.

Ha a tevékenységi köröket a polgári egészségügy hasonló tevékenységi köreivel hasonlítjuk össze, akkor megállapítható, hogy a szolgálat min-

den szereplőjének van a polgári élethez viszonyított további feladatrendszere. A béke ellátási feladatokon túl ugyanis a szolgálat feladatát képezi, hogy [1] megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezzen a minősített helyzetekben és/vagy a katasztrófa helyzetekben előforduló betegségek és sérülések ellátásának szervezési és klinikai vonatkozásairól, [2] e helyzetekben alkalmazott technikai eszközök gyakorlati alkalmazásáról. Feladatát képezi továbbá a szolgálattal kapcsolatos egészségkárosodások (pl. robbanás okozta sérülés, mérgezés, harctéri pszichózis stb.) kialakulásának, diagnosztikájának és gyógyításának, illetve az ellátási rendszer korszerűsítésének [3] kutatása illetve [4] oktatása.

A honvédegesztésügyön belül megjelenik az orvostudomány szinte teljes palettája. E helyen szeretném kiemelni, hogy a Magyar Köztársaságnak a honvédegesztésügyön kívül nincs olyan szervezete, ahol a szükséghelyzetekre jellemző egészségkárosodások mechanizmusát illetve ezek klinikai és szervezési vonatkozásait kutatnák. Ki kell emelni, továbbá, hogy a sürgősségi betegellátó központokkal kapcsolatban elfogadott elvek szerint, a kiemelt sürgősségi ellátó központnak kötelező oktatási és továbbképzési feladatai is vannak.

Ki kell emelni továbbá, hogy a NATO szervezetén belül az egészségfejlesztésnek, az egészségmegőrzésnek, az emberi élet megőrzésének és a felesleges egészségkárosodás megelőzésének kiemelt jelentősége van mind béke, mind minősített helyzetekben.

Ezen elvnek való megfelelés elképzelhetetlen az adott ellátási szinten tevékenykedő szakszemélyzet megfelelő elméleti és készségszintű gyakorlati tudása nélkül. A megfelelő tudásszint biztosítása viszont feltételezi, hogy a tudás megszerzése után azt megfelelően karban tartjuk. Ez viszont feltételezi, hogy a szolgálton belül minden szinten ki kell alakítani a kötelező és folyamatos képzés rendszerét.

További megfontolást igényel, hogy bizonyos ellátási formák esetén a specializált orvosi tudás felesleges (ezért orvosok alkalmazása ezeken a területeken nem gazdaságos), de a középfokú egészségügyi képzettség nem elégséges. Megfontolandó tehát, hogy a sérültellátás megkezdésében kulcs szerepet játszó egészségügyi szakemberek számára egészségügyi főiskolai szintű oktatást kellene kialakítani, ami lehetővé tenné számukra a hatékonyabb beavatkozást.

Az oktatás és kiképzés jelenlegi helyzete

Katonaorvos képzés. A MH Egészségügyi szolgálata egyetemi végzettséggel rendelkező állományának képzése ma csaknem kizárólagosan a hazai civil egyetemeken valósul meg. A sajátos katonaorvosi ismereteket nyújtó képzést, az egyes állománycsoportok számára néhány hónapos posztgraduális képzés keretében a MH Egészségügyi szolgálata szervezi. A szervezés és a végrehajtás részben a HVK Egészségügyi Csoportfőnökség, részben az Egészségügyi Készletgazdálkodási és Kiképző Köz-

pont szervezésében történik. Ilyen módon kerül végrehajtásra a hivatásos orvostisztek és a tartalékos orvostisztek továbbképzése. A szakvizsga megszerzése katona és katasztrófa orvostanból, valamint repülő- és űrorvostanból, a HIETE Katona és katasztrófa orvostani tanszékének szervezésében történik. Új szervezetként lépett a rendszerbe 1998-ban a SOTE-ZMNE közös alapítású tanszéke, a Védelem-egészségtudományi tanszék.

A hazai és külföldi szakirányú továbbképzések, tanfolyamok és a szakvizsgák szervezése az Egészségügyi Csoportfőnökség közvetlen irányításával zajlik.

A főiskolai képzés, hasonlóan az egyetemi képzéshez, a polgári egyetemek főiskolai karainak és a polgári főiskoláknak a bázisán történik. A katona-egészségügyi speciális ismeretek megszerzésére belső tanfolyamok és továbbképzések szolgálnak.

Egészségügyi szakdolgozók képzése. Az egészségügyi tiszthelyettesek képzésének megszüntetése óta, a szakemberek utánpótlása az egészségügyi szakközépiskolákra alapozódik. Az egészségügyi tiszthelyettesek katona-egészségügyi kiegészítő képzése részben központosított (Eü. KKK), részben az alakulatoknál történik, néhány napos képzés formájában.

Az egészségügyi katonák képzése a fegyvernemek egészségügyi szolgálatainak saját feladatát jelenti.

A jelenlegi oktatási rendszer jellemzői

• Erősen széttagolt

A nagyfokú tagoltság lehetővé teszi, hogy az egyes feladatrendszerek és a feladatok végrehajtásának felelősei egyértelműen meghatározhatóak legyenek.

• Erősen központosított

A jelenlegi rendszerben a számára legfontosabb feladatokat a végfelhasználó saját maga szervezi, illetve irányítja. Az egyetemi képzési formák vagy részt sem vesznek a katonaeorvosi képzésben (Védelem-egészségtudományi Tanszék), vagy csak igen kis részletet kapnak az oktatás-, továbbképzés feladatrendszeréből (Katona- és Katasztrófa Orvostani Intézet).

• Belső továbbképzés jellegű

Az oktatás jelentős részét a megrendelő közvetlenül saját maga hajtja végre, a saját emberei számára. Ezzel közvetlenül hatást gyakorol, az oktatás minden részletére, a képzés időpontjától annak minden tartalmi vonatkozására

• Zárt

A képzési rendszerek jelentős része csak a MH állománya számára működik (bár a katona és katasztrófa-orvosi szakvizsga esetén már jelentős a szolgálaton kívülről érkezők száma).

A jelenlegi rendszer elvi és gyakorlati következményei

• Sérül a minőségbiztosítás rendszere, mivel az egészségügyi szolgálat

egyszerre, az elvi feladatok megfogalmazójaként, megrendelőként, végrehajtóként és a végrehajtás eredményességét ellenőrző szervezetként is működik.

- Felesleges létszámnövekedést okoz a VK alárendeltségű szervezeteknél, mivel a háttérintézeti, illetve megvásárolható feladatokat is a közvetlen operatív katonai feladatokat végrehajtó szervezetek hajtják végre.

- Kevert pénzügyi rendszert eredményez. Keveredik, a TB finanszírozott funkció, a tárca finanszírozott funkciókkal. Ez utóbbin belül szétválaszthatatlanul keveredik a közvetlen katonai feladatok közvetlen költsége a működtetés közvetett költségeivel.

- A felelősség több szereplő között oszlik meg.

- Nincs lehetőség az oktatás személyi és anyagi erőinek hatékony működtetésére a széttagoltság miatt.

- Kétségessé válik az oktatott tananyagok tervszerű, többéves és többszintű összehangolása, egymásra épülése.

- Megakadályozza a képzési rendszerek közötti átjárhatóságot.

- A katona és katasztrófa orvostant néhány hónap alatt elsajátítható tanfolyami ismeretanyaggá egyszerűsíti, illetve degradálja. A képzési színvonal jelentősen alatta marad a lehetségesnek. A szakvizsga nem feltétlenül jelenti a tőle elvárható gyakorlati feladatok végrehajtására képes szakemberek megjelenését. Nem tud kialakulni az egyes részterületeken a kutatás

és az oktatás egységére alapozott magas szintű, a jelen ismeretek helyett, a jövő igényeinek megfelelő oktatás, mivel a tananyagot a napi élet feladataival elfoglalt gyakorló orvosok és e.ü. tisztek, tiszthelyettesek szervezik, illetve oktatják.

- A képzés eredményessége, illetve annak polgári életben való elfogadottsága lehetne jobb.

- Jelentősen csökkenti a katonaorvosi szakma szakmán belüli és kívüli elismertségét. Ezzel közvetve hozzájárul a szakember utánpótlás zavarához.

- A katonai feladatok oldaláról nem hatékony, mivel a képzés a katonai szolgálat idejében kerül végrehajtásra.

- Zárt oktatási rendszert alakít ki, ezáltal elzárja a katona és katasztrófa orvostant, illetve ennek részeit az érdeklődő illetve érdekelt rétegek elől.

Javasolt rendszer

A javaslat a megfelelő alapelvek lefektetése után fogalmazható meg.

Alapelvek

1. A honvédegeszségügy teljes vertikumában a béke és minősített helyzetek egészségügyi biztosításában járatos, a feladatokat a rendelkezésre álló eszközökkel a gyakorlat szintjén megoldani képes szakemberek dolgozzanak.

2. Az ellátás színvonalát mindenkor az orvostudomány adta lehetőségek jelentsék.

3. Az ellátást a lehető legközelebb kell vinni az ellátottakhoz.

4. Az ellátást végző személyek képzettsége feleljen meg a körülmények adta lehetőségeknek.

5. A honvédegeszségügyben dolgozó szakemberek végzettsége legyen konvertibilis, fogadja el a hazai oktatási rendszer és a nemzetközi partnerek is.

6. A honvédegeszségügy egyes szereplői egységes rendszert képeznek, akiknek a napi feladat ellátásán túl, naprakészen biztosítania kell:

- A nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségekből adódó feladatok ellátásához szükséges szakembereket.

- Az orvostudomány minden eszközével törekednie kell arra, hogy a katonai szolgálattal kapcsolatos megbetegedések kialakulásának mechanizmusát, ezek megelőzésének és gyógyításának lehetőségeit magas szinten megismerje.

- Fenn kell tartania a szükséghelyzetben alkalmazható rendszerek működtetésének ismeretét, a szükséghelyzetben alkalmazható diagnosztikus és terápiás készséget.

- Biztosítania kell a minősített helyzetben szükséges mennyiségű és az adott helyzetre megfelelő szakmai tudással rendelkező szakembereket.

7. A honvédegeszségügy kutató és elemző tevékenysége tegye lehetővé a nemzetközi és a hazai tapasztalatokra alapozva, a szakmai és szervezeti

kultúra folyamatos korszerűsítését.

8. A honvédegeszségügy, a sajátos feladatrendszerének megfelelő szakterületeken (pl. sürgősségi betegellátás), az országos egészségügyi ellátó rendszer vezető intézeteként szervezési és oktatási feladatot is ellát.

Az oktatási rendszerrel szemben támasztott követelmények

1. Legyen gyakorlat orientált és készségszintű: a szükséges szintű és mennyiségű elméleti ismeretanyag után illetve mellett, a hallgatók jelentős gyakorlati képzést kapjanak annak érdekében, hogy az oktatásból kikerülők azonnal képesek legyenek a számukra előírt feladatokat magas szinten ellátni.

2. Legyen jövő orientált: a napi gyakorlat ismeretanyaga mellett, a tudományos kutatásokra és elemzésekre alapozva kerüljön sor a közeli és a távolabbi jövőben szükséges ismeretanyag oktatására is.

3. Legyen moduláris és bővíthető: Ugyanazon tananyagmodul eltérő szintű felhasználásával a speciális és az általános ismeretanyag is legyen oktatható. A honvédegeszségügyben fontos ismeretek különböző szinten való oktatása biztosítsa, hogy az egyes szakterületek megfelelő ismerettel rendelkezzenek az együttműködő területekről, miközben professzionális szinten biztosítja a tudásanyagot a specialisták számára. Kerülje el a felesleges ismeretek oktatását, ugyanakkor biztosítsa a tudás továbbépítését, az ismétlések elkerülésével. Biztosítsa, hogy a magasabb

szintű ismerettel rendelkező ismerje az alatta lévő szintek anyagát.

4. Legyen átjárható: A különböző szakterületek képzésének összehangolásával biztosítsa, hogy kiegészítő modulok felvételével illetve a modulok továbbfejlesztésével a képzési irányok könnyen módosíthatók legyenek.

5. Legyen megrendelő orientált és vertikumban harmonikus: A felhasználó által meghatározott követelményrendszer és képzési igény alapján az oktatási rendszer alakítsa ki a szükséges oktatási szinteket és a szinteknek megfelelő hatékony oktatási rendszert, amelyben biztosítja a koordinált tudásanyag megszerzését.

6. Legyen a tudományos kutatás és képzés bázisa: A hatékony szakmai fejlődés és szervezeti működés megalapozása érdekében folytasson kutatásokat a honvédegesztésügy által preferált területeken és biztosítsa a tudományos kutatás módszertanát ismerő és a kutatásban jártas szakemberek képzését.

7. Adjon a megszerzett tudásról hazai és nemzetközi szinten is elfogadott bizonyítványt.

Feladatok

A megfogalmazott alapelvek teljesítése érdekében a jelenleg működő rendszer bázisán, a meglévő erőik racionális felhasználásával módosítani kell a katona-egésztésügy jelenlegi képzési és oktatási rendszerét. A képzési formák tartalmilag feleljenek meg a polgári életben megtalálható

képzési formáknak és szinteknek azaz a kiegészítéssel, hogy a béke és műnősített helyzeteknek megfelelő, a katonai szolgálat szempontjából fontos kiegészítő tudásanyagot is tartalmazza. A képzést célszerűen három szinten lehet megvalósítani. (A negyedik, a polgári életben megszerezhető szakosodást jelentő szintet is célszerű koordinálni, de az nem képezi a szorosan vett katonaegésztésügyei képzés szerves részét.)

A. Képzés az alakulat szintjén

- Itt kerül végrehajtásra a katonák kiképzése az elsősegélynyújtás alap-elemeire. Az *ön -és a bajtársi segítségnyújtás* szintjén a katonáknak képeseknek kell lenniük a laikus elsősegélynyújtók szintjén a legfontosabb életmentő beavatkozások gyakorlati végrehajtására. Szükségeseszközökkel és az egyéni egészségtügyi csomagjaik segítségével a sérülések első ellátását meg kell tudniuk kezdeni. A tanfolyamról a laikus elsősegélynyújtó tanfolyam elvégzését igazoló 1. fokú oklevelet kap.

- *Sebesült élő katona.* A fentiekén kívül megtanulja a mentés alapfogásait, a szállítás alapismereteit és néhány, rendelkezésére bocsátott eszközzel végrehajtható műfogást. A tanfolyamról a laikus elsősegélynyújtó tanfolyam elvégzését igazoló 2. fokú oklevelet kap.

B. Képzés az Egészségügyi Készletgazdálkodási és Kiképző Központ szintjén

- *Egészségügyi katona.* A szakkiképzés keretében a sérült és betegellátás alapismereteit és az eszközös elsősegélynyújtás alapelemeit tanulják meg a gyakorlati végrehajtás szintjén. A tanfolyam elvégzése után a (mentőápolói alapképzés szintjének megfelelő) oklevelet kap.

- *Egészségügyi tiszthelyettes.* Az eü. tiszthelyettes a sérült és betegellátás alapismereteit és az eszközös elsősegélynyújtás alapelemeit tanulják meg a gyakorlati végrehajtás szintjén. A tanfolyam alapvető diagnosztikus és sürgősségi ellátáshoz szükséges alapvető terápiás ismereteket is szolgáltat. A tanfolyam elvégzése után a (mentőápolói szakápolói képzés szintjének megfelelő) oklevelet kap.

- Szinten tartó szaktanfolyamok

- *Egészségügyi tiszthelyettes.* Az egészségügyi tiszthelyettesek számára háromévenként szinten tartó szaktanfolyamot és rövid gyakorlati képzést kell tartani. A szakmai ismeretek megőrzése érdekében éves irányított szakmai gyakorlatot kell biztosítani a honvéd szakrendelők ambuláns betegrendelésein.

C. Képzés egyetemi – főiskolai szinten

- *Egészségügyi tiszt.* Az eü. tiszt a sérült és betegellátás ismereteit, a szakszerű eszközös elsősegélynyújtás elemeit tanulják meg magas szintű elméleti ismeretek alapján a gyakorlati

végrehajtás szintjén. A képzés diagnosztikus és a sürgősségi ellátáshoz szükséges terápiás ismereteket is szolgáltat. A tanfolyam elvégzése után a (mentőápolói szakápolói képzés szintjének megfelelő) oklevelet kap.

- *Tartalékos orvostiszt.* A képzés célszerűen a sürgősségi orvostanban járatos orvosokra alapozott. A kiegészítő képzésük során megismerik a honvédegeszségügy béke és minősített helyzetben való működésének alapelveit, eü. szakasz illetve eü. század szintjén való tevékenységhez szükséges szinten. Készség szinten megtanulják a minősített helyzetben alkalmazott eszközök és metódusok használatát. A tanfolyam elvégzése, a szakmai gyakorlat és a gyakorlati vizsga után tartalékos tiszt rendfokozatot és oklevelet kap.

- *Hivatásos orvostiszti képzés.* Célszerűen három egymásra épülő szinten célszerű végrehajtani

I. szint. Katonaorvosi alaptanfolyam formájában kerül végrehajtásra. (A sürgősségi orvostani orvosegyetemi vizsga kötelező.) A képzésük során megismerik a honvédegeszségügy béke és minősített helyzetben való működésének alapelveit, eü. szakasz illetve eü. század szintjén való tevékenységhez szükséges szinten. Készség szinten megtanulják a minősített helyzetben alkalmazott eszközök és metódusok használatát. A tanfolyam elvégzése, a szakmai gyakorlat és a gyakorlati vizsga után tiszt rendfokozatot és oklevelet nyújt.

II. szint. A képzés három éves Katona és katasztrófa orvosi levelező poszt-

graduális oktatás formájában kerül végrehajtásra a I. fokozattal rendelkező orvostisztek számára. A képzésük során megszerzik a honvédegeszségügy béke és minősített helyzetben való működésének és működtetésének legfontosabb ismeretanyagát. A katona és katasztrófa orvostani ismereteket készség szinten is alkalmazni tudják. A képzés szakvizsgával zárul.

III. szint. A képzés két éves Eü. vezetői tanfolyam formájában kerül végrehajtásra a II. fokozattal rendelkező orvostisztek számára. A képzésük során megismerik a nemzetközi katona és katasztrófa orvosi gyakorlatot. Magas szintű vezetői és vezetési ismereteket szereznek az eü. szolgálat béke és minősített helyzetben való és működtetésének érdekében. Az ismereteket készség szinten is alkalmazni tudják. A tanfolyami vizsgát oklevél igazolja.

Szinten tartó szaktanfolyamok

- *Orvostisztek számára.* Az orvostisztek számára háromévenként szinten tartó szaktanfolyamot és rövid gyakorlati képzést kell tartani.
- *Szakorvosok és tartalékos orvostisztek számára.* A minősített helyzetben tervezett specialisták számára háromévenként szinten tartó szaktanfolyamot és rövid gyakorlati képzést kell tartani.
- *Egészségügyi tisztek.* Az egészségügyi tisztek számára háromévenként szinten tartó szaktanfolyamot és rövid gyakorlati képzést kell tartani.

Szervezeti javaslat

- A csoportfőnökségen ki kell alakítani az igényeket megfogalmazó, jogi és

gazdasági eszközökkel irányító, illetve felügyelő szervezeti egységet. A honvédegeszségügy minden szintjére és minden szereplőjére ki kell dolgozni egy egységes követelményrendszert.

- Az alapszintű oktatást a MH szervezeti keretein belül létrehozott, a kiképzésért egészében felelős szervezet irányításával kell végrehajtani.

- A középszintű képzést önálló középszintű oktatás kialakításával, és/vagy az e.ü. szakiskolákra alapozva, ráképzés formájában lehet célszerűen végrehajtani

Egyetemi- főiskolai szintű képzés

Célszerűen szét kell választani az operatív feladatokat végrehajtó és a háttér szervezeteket. Egy, a széttagolt feladatok mindegyikét ellátó egyetemi-főiskolai szervezetet kell kialakítani, amely mind a graduális mind a posztgraduális képzéssel foglalkozik. Az intézet a MH Egészségügyi szolgálatának háttérintézeteként működne. A kialakuló szervezet(ek) a meglévő intézetek és osztályok bázisán alakulnának ki. Ahol lehetséges, ott a szervezet teljes, ahol ez nem lehetséges ott a szervezet egy részének beléptetésével. Ahol ez sem lehetséges, ott együttműködési szerződéssel, külső oktatási bázisként való bevonással lehet az oktatást minden szakmai, elméleti és gyakorlati vonatkozásában is lefedni.

- Ahol lehetséges ott meg kell valósítani az egyetemi és MH alárendeltségű tisztségek ellátásának egységét.

- Létre kell hozni egy egységes nyilvántartási és ellenőrzési rendszert,

amely folyamatosan ellenőrzi a megfelelő tanfolyamok elvégzését és a tudás megszerzését.

- Ki kell alakítani a tudás megőrzését és fejlesztését biztosító folyamatos képzési rendszert
- Az oktatási rendszert a szolgálati karrier rendszerhez kell illeszteni.

Konkrét megvalósítási javaslat

I. Komplex feladatmegoldásra képes háttérintézeti szervezet kialakítása

1. A MH Egészségügyi szolgálatának oktatási és tudományos tevékenységét az elvi feladatok szintjén megfogalmazó és a végrehajtás eredményességét ellenőrző szervezeti egység kialakítása a minisztérium keretében.

2. A SOTE-ZMNE Védelem-egészségtudományi tanszékéből intézetet kell kialakítani.

Az intézethez kis létszámú tanszékek tartoznak. Induláskor a javasolt tanszékek a következők:

- a) Egészségügyi tervezés- és szervezéstudományi tanszék,
- b) Klinikai tudományok tanszéke,
- c) Egészségvédelmi tanszék,
- d) Repülő és űrorvostani tanszék.

Az egyes tanszékek állományába, a tanszék sajátos feladatrendszerének megfelelő MH alárendeltségbe tartozó szervezeti egységéhez kapcsolódó, a sajátos katonai, védelem-egészségtudományi témakör elméleti és gyakorlati kutatásával megbízott személyek tartoznának. A Katona és katasztrófa or-

vostani és a Repülő és űrorvostani szakvizsga megszerzése a jelenlegi rendszerben vagy közös szervezeti egység mellett is elképzelhető.

e. Az intézet tevékenységéhez akkreditálás után szorosan kapcsolódna a gyakorlati kiképzés végrehajtása érdekében, mint egyetemi oktató bázis, a MH Egészségügyi Készletgazdálkodási és Kiképző Központ, a honvéd kórházak, az MH EVI és néhány csapatgyengélkedő megfelelő részlegei.

A továbbiakban csak röviden szeretném bemutatni a potenciálisan oktandó célcsoportokat és a képzés vázlatos tematikáját.

Védelem-egészségtudomány tárgykörében meghirdetendő kurzusok Egészségügyi szakemberek számára

1. Hivatásos orvostizti alaptanfolyam,
2. Tartalékos orvostizti alaptanfolyam,
3. Védelem-egészségtudományi ismeretek orvostanhallgatók számára (speciális kollégium),
4. Védelem-egészségtudomány orvosok számára 3 éves levelező tanfolyam,
5. Szinten tartó katona-egészségügyi szaktanfolyam katonaorvosok számára,
6. Eü. vezetői tanfolyam orvos tisztek számára 2 éves levelező tanfolyam,
7. Felcserizti főiskola,
8. Szinten tartó katona-egészségügyi szaktanfolyam eü. tisztek számára,
9. Alapozó katona-egészségügyi szaktanfolyam eü. szakdolgozók számára,

10. Katona-egészségügyi szaktan-
folyam eü. szakdolgozók számára,

11. Szinten tartó katona-egészségügyi
szaktanfolyam eü. szakdolgozók szá-
mára.

ZMNE hallgatók számára

1. Alapvető (katona) egészségügyi is-
meretek,

2. (Védelem)egészségtudományi is-
meretek katonai vezetők számára.

**Az egészségügyben dolgozó szak-
emberek csoportosítása a katasztrófa
egészségügyi ellátás szempontjából**

a. Koordinátor orvos(tiszt), akinek a
feladata [1] a tervezés, [2] és a men-
tési munkálatok koordinálása a hely-
színen vagy az egészségügyi intéz-
ményben,

b. Orvos specialista (szak)orvos, aki
az adott szakterülethez kapcsolódó
„betegségek” szakértői,

c. Egyéb orvosok,

d. Egészségügyi szakdolgozó spe-
cialista: azon eü. szakdolgozók, akik
elméleti és gyakorlati képzést kaptak
a sürgősségi orvostanból és az anesz-
teziológiából, intenzív terápiából, és
részt vesznek a közvetlen mentési
munkákban,

e. Egyéb egészségügyi szakdolgozók,

f. Egyéb egészségügyi dolgozók, akik
elméleti és gyakorlati képzést kaptak
az újraélesztés és a sürgősségi medi-
cina területén,

g. Egyéb egészségügyi dolgozók.

**A katona-egészségügyben dolgozó
szakemberek csoportosítása az
egészségügyi ellátás szempontjából**

a. Orvos parancsnok orvos(tiszt),
akinek a feladata a tervezés intézetek
és magasabb egységek vezetése [3] a
béke és háborús eü. munkálatok ko-
ordinálása a helyszínen vagy az
egészségügyi intézményben,

b. Katonaorvos orvos(tiszt), akinek a
feladata [1] csapatorvosi tevékenység
végzése zászlóalj illetve ezred szinten,
[2] orvos szakmai tevékenység vég-
zése intézeti szinten,

c. Tartalékos orvos tiszt orvos, aki
sorkatonai szolgálata során önként
elvégzi az alapozó tanfolyamot és a
csapatgyakorlat után tartalékos tisztii
rangot kap. Minősített helyzetben biz-
tosítják a szükséges erőforrást.

d. Kiképzett szakorvos (szak)orvos,
aki a katonaorvosi szempontból fon-
tos szakterületek szakértője,

e. Egyéb orvosok,

f. Csapat eü. szakdolgozó csapattago-
zatban dolgozó eü. szakdolgozó, aki
a béke ellátási ismereteken túl, gya-
korlati szinten ismeri a minősített
helyzet ellátásához szükséges eszkö-
zöket és módszereket,

g. Intézeti eü. szakdolgozó (specialis-
ta): azon eü. szakdolgozók, akik elmé-
leti és gyakorlati képzést kaptak sür-
gősségi és katona orvostanból, anesz-
teziológiából, intenzív terápiából, és

részt vesznek a minősített helyzetek egészségügyi biztosításában,

h. Kiképzett egészségügyi dolgozók, akik elméleti és gyakorlati képzést kaptak az újraélesztés, a sürgősségi és a katonai medicina területén,

i. Egyéb egészségügyi dolgozók.

IRODALOM

- [1.] 10/1998. (XII. 11.) EüM rendelet az Egészségügyi Szakképzési és Továbbképzési Tanács szervezetéről és működéséről
- [2.] A szakorvosképzés alapszabálya az Európai közösségben. European Union of Medical Specialists U.E.M.S. European Training Charter, Charter on training.
- [3.] 28/1998. (VI. 17.) NM rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól
- [4.] 1997. évi CLIV. Törvény az egészségügyről.
- [5.] 1993. évi LXXX. Törvény a felsőoktatásról.
- [6.] 9/1978. (XI. 29.) EüM rendelet a szakorvosi, a szakgyógyszerészeti szakképesítés megszerzéséről és a képesítésről, továbbá az orvosok, fogorvosok és a gyógyszerészek továbbképzéséről.
- [7.] 6/1993. (II. 19.) NM rendelet a szakorvosi, a szakgyógyszerészeti szakképesítés megszerzéséről és a képesítésről szóló jogszabályok módosításáról.

Col. J. Fűrész, M.D.M.C., PhD., med.habil.,

Prof. J. Hideg M.D., DSc., (ret.) maj.gen.,

Maj.gen. L. Svéd M.D.M.C.,

Prof. L. Vámos M.D., DSc., (ret.) maj.gen.

Strategic conception of the military and disaster medicine education and training in Hungary

The changes in the safety political surrounding, the join to the NATO and the restructuring the education, require a rethinking the educational and training system of the military and diaster medicine.

Author survey the recently existing system, examine the theoretical and practical requirements of a new organisation, put claim for recently existing system in order to get a modular, traversable autonomic education structure based on the unity of research and education.

*Dr. Fűrész József o.ezds.
1553 Budapest, Pf. 68.*

KLACID[®]

A légicsaták győztese...

ABBOTT
Quality Healthcare Worldwide

Abbott Laboratories (Magyarország) Kft. 1071 Budapest, Városligeti fasor 47-49. Tel.: 461 2100, Fax: 351 1064